

Η νόσος **Alzheimer** είναι μια εκφυλιστική νόσος που αργά και προοδευτικά καταστρέφει τα εγκεφαλικά κύτταρα. Δεν είναι λοιμώδη και μεταδοτική, αλλά είναι η πιο κοινή αιτία άνοιας – μια κατάσταση που επηρεάζει περίπου το 10% των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών και περίπου το 20% των ατόμων ηλικίας άνω των 75 ετών.

Η επιλογή της άνοιας τύπου Alzheimer ως θέμα εργασίας και έρευνας, πέρα του επιστημονικού ενδιαφέροντος άπτεται και προσωπικών λόγων. Έζησα την νόσο της Alzheimer μέσα στο οικογενειακό μου περιβάλλον λόγω της γιαγιάς μου. Έχοντας την εικόνα και την δυσκολία της νόσου τόσο για τον ίδιο τον ασθενή όσο και για το περιβάλλον του, αποφάσισα να ασχοληθώ και να μάθω περισσότερα ερευνώντας και προσπαθώντας να κατανοήσω την νόσο αυτή, για προσωπικούς λόγους. Παράλληλα επεδίωξα με την εκπόνηση της εργασίας αυτής να είναι δυνατή η κατανόηση καθώς και οι τρόποι προσέγγισης της νόσου πέραν της ιατροφαρμακευτικής αντιμετώπισης.

Οι προσπάθειες των επιστημόνων δεν έχουν καρποφορήσει ως προς την εξάλειψη και την άμεση θεραπεία της νόσου. Γίνονται προσπάθειες και έχουμε εξέλιξη της θεραπείας με σκοπό την επιβράδυνση των σταδίων της νόσου έτσι ώστε ένας ασθενής που πάσχει από την νόσο της Alzheimer πλέον να ζει περισσότερο, σε καλύτερες συνθήκες βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής του με την σωστή αντιμετώπιση. Επίσης πολύ σημαντικό είναι η έγκαιρη διάγνωση της νόσου και για τον λόγο αυτό γίνονται ενημερώσεις, καινούργιες έρευνες έτσι ώστε με την σωστή αξιολόγηση να δίνεται η δυνατότητα της θεραπείας στον ασθενή από τα πρώτα (πρώιμα) στάδια της νόσου με σκοπό την καλύτερη και αποτελεσματικότερη θεραπεία.

ΑΝΟΙΑ

Τι είναι η Άνοια;

Η Άνοια είναι μία νόσος του εγκεφάλου, που χαρακτηρίζεται από

πολλαπλές διαταραχές των ανώτερων γνωστικών λειτουργιών: διαταραχές της μνήμης, του λόγου, της ικανότητας για αναγνώριση αντικειμένων, της ικανότητας για οργάνωση και σχεδιασμό κινήσεων.

Μολονότι είναι πιο συχνή στην γεροντική ηλικία, δεν θα πρέπει να

θεωρείται συνώνυμη με τη μεγάλη ηλικία, ούτε είναι φυσιολογικό

επακόλουθο των γηρατειών.

Πόσο συχνή είναι η Άνοια;

Η συχνότητα της Άνοιας σε άτομα άνω των 65 ετών είναι μεγαλύτερη από 5%. Η συχνότητα αυτή διπλασιάζεται κάθε 5 χρόνια,

όσο αυξάνεται η ηλικία. Στις ηλικίες άνω των 90 ετών φτάνει το 30%.

6

Πώς εκδηλώνεται η Άνοια;

Η Άνοια συνήθως αρχίζει ύπουλα και επιδεινώνεται βαθμιαία σε

διάστημα μηνών ή χρόνων. Συχνά αρχίζει με ασαφή σωματικά ενοχλήματα, κακοδιαθεσία, ευερεθιστότητα και με μείωση του ενδιαφέροντος για τη ζωή. Οι ασθενείς φαίνονται σαν να μην είναι ο

παλιότερος εαυτός τους, σαν να χάνουν τη ζωντάνια τους, ενώ οι

συγγενείς τους μπορεί να σκέφτονται ότι ο ασθενής έπαψε να τους

αγαπά, παρά ότι είναι άρρωστος.

Οι διαταραχές της μνήμης, που αποτελούν ένα από τα πιο βασικά

συμπτώματα της νόσου, μπορεί αρχικά να περνούν απαρατήρητες τόσο

από τον ασθενή, όσο και από την οικογένειά του. Στη συνέχεια, τα

ελλείμματα της μνήμης γίνονται περισσότερο εμφανή τόσο στον

ίδιο τον
ασθενή, όσο και στην οικογένειά του, π.χ. ο ασθενής μπορεί
να
επαναλαμβάνει συνεχώς τις ίδιες φράσεις ή τις ίδιες
ερωτήσεις, μερικοί
ασθενείς αρχίζουν να κρατούν σημειώσεις για να θυμούνται,
ενώ κάποιοι
καταφεύγουν σε μυθοπλασίες, προκειμένου να καλύψουν τα κενά
της
μνήμης τους.
Προοδευτικά, τα ελλείμματα της μνήμης καθιστούν τους
ασθενείς
ανίκανους για την επιτέλεση των απλών καθημερινών
δραστηριοτήτων,
μερικές φορές και επικίνδυνους (ξεχνούν αναμμένες εστίες,
ανοιχτές
βρύσες, κλπ). Καθώς η νόσος προχωρεί, η μνήμη χειροτερεύει
σε βαθμό
που ο ασθενής ξεχνά τα ονόματα των πιο κοντινών του
προσώπων, το
επάγγελμά του, την ημερομηνία γέννησής του, κτλ.
Η συμπεριφορά των ασθενών αυτών μεταβάλλεται σταδιακά,
γίνονται
παθητικοί, χωρίς πρωτοβουλίες, αδιαφορούν για πράγματα που
πριν ήταν
σημαντικά γι' αυτούς. Συχνά είναι ευερέθιστοι και
επιθετικοί, ενώ άλλες
φορές εμφανίζουν απώλεια των αναστολών τους και απρεπή
συμπεριφορά.
Η λειτουργικότητά τους διαταράσσεται σοβαρά. Δεν μπορούν
να
τα βγάλουν πέρα με απλές, καθημερινές δραστηριότητες, όπως
π.χ. το
μαγείρεμα, τα ψώνια, τη χρήση των μέσων μεταφοράς, του
τηλεφώνου,
τη διαχείριση των χρημάτων. Η υγιεινή τους παραμελείται.
Συχνές επίσης είναι οι συναισθηματικές διαταραχές, όπως η
μελαγχολία,
η υπερσυγκινησία, η αδιαφορία, καθώς επίσης και τα ψυχωσικά
συμπτώματα, π.χ. οι ασθενείς μπορεί να πιστεύουν ότι

κάποιος μπαίνει
στο σπίτι και τους κλέβει τα πράγματα.

Ποια είναι τα αίτια της Άνοιας;

Η Άνοια μπορεί να οφείλεται σε διάφορες αιτίες.
Κάποιες από αυτές τις αιτίες, όπως για παράδειγμα: οι
λοιμώξεις,
οι όγκοι του εγκεφάλου, η έλλειψη βιταμινών, η χρήση
φαρμάκων,
αλκοόλ ή τοξικών ουσιών, η έλλειψη οξυγόνου, οι διαταραχές
των
ηλεκτρολυτών μπορούν να αντιμετωπιστούν θεραπευτικά, οπότε
η Άνοια
σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να «διορθωθεί», αν γίνει
έγκαιρη
διάγνωση. Πρόκειται, δηλαδή, για άνοια που είναι
αναστρέψιμη. Οι
αναστρέψιμες άνοιες καλύπτουν ένα μικρό ποσοστό στο σύνολο
των
ανοιών.
Στις περισσότερες περιπτώσεις, το αίτιο που προκαλεί την
Άνοια
δεν είναι γνωστό και η ακριβής διάγνωση της μορφής της
άνοιας μπορεί
να τεθεί μόνον μετά το θάνατο του ασθενούς με την
παθολογοανατομική
εξέταση του εγκεφάλου. Στις περιπτώσεις αυτές, η Άνοια
είναι μη
αναστρέψιμη. Τέτοιες μορφές Άνοιας είναι η Νόσος Alzheimer,
που είναι
και η πιο συχνή μορφή άνοιας, η Αγγειακή Άνοια, η Νόσος του
Pick, η
Άνοια των σωματίων του Lewy. Η Νόσος Alzheimer μαζί με την
Αγγειακή Άνοια ευθύνονται για το 75% των περιπτώσεων
άνοιας.

Ποια άτομα προσβάλλονται από άνοια;

Τα περισσότερα άτομα με άνοια είναι προχωρημένης ηλικίας,
αλλά είναι
σημαντικό να θυμάστε ότι τα περισσότερα ηλικιωμένα άτομα
δεν
παθαίνουν άνοια. Δεν αποτελεί μια φυσιολογική εξέλιξη των

γηρατειών.
Άνοια μπορεί να συμβεί σε οποιοδήποτε άτομο, αλλά είναι
συνηθέστερο
μετά την ηλικία των 65 χρονών. Άτομα στα σαράντα και στα
πενήντα
τους μπορεί επίσης να πάσχουν από άνοια.
Υπάρχουν πολλές διαφορετικές μορφές άνοιας και η καθεμία
έχει τις
δικές της αιτίες. Μερικές απ' τις συνηθέστερες μορφές
άνοιας είναι:

Νόσος Alzheimer

Η νόσος Alzheimer είναι η συνηθέστερη μορφή άνοιας και
αποτελεί το 50% έως 70% όλων των περιπτώσεων. Είναι σταδιακή
εκφυλιστική ασθένεια που προσβάλλει τον εγκέφαλο. Καθώς τα
κύτταρα
του εγκεφάλου συρρικνώνονται ή εξαφανίζονται, μη
φυσιολογικό υλικό
συγκεντρώνεται ως "μάζα" στο κέντρο των εγκεφαλικών
κυττάρων και
"πλάκες" έξω απ' τα εγκεφαλικά κύτταρα. Αυτά παρεμποδίζουν
τα
μηνύματα μέσα στον εγκέφαλο, προκαλώντας βλάβη στις
συνδέσεις
μεταξύ των εγκεφαλικών κυττάρων. Τα εγκεφαλικά κύτταρα
τελικά
πεθαίνουν και αυτό σημαίνει ότι το άτομο δεν μπορεί να
θυμηθεί ή να
αφομοιώσει πληροφορίες. Καθώς η νόσος Alzheimer επηρεάζει
την κάθε
περιοχή του εγκεφάλου, ορισμένες λειτουργίες ή ικανότητες
χάνονται.

Λ. Παναγιώτα-Αθηνά